

OSSERVATORIO LETTERARIO

*** Ferrara e l'Altrove ***

Magyar nyelvű online melléklet - Supplemento online in lingua ungherese

<http://www.osservatorioletterario.net> - <http://xoomer.virgilio.it/bellelettere/> - <http://www.testvermuzsak.gportal.hu>

Ferrara, 2007. szeptember 27. csütörtök

BOTOS LÁSZLÓ

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG – FELVIDÉK (SZLOVÁKIA)

(Angolul/In inglese: <http://www.osservatorioletterario.net/botoslaszlo-slovakia.pdf>)

Az Avar Birodalom felbomlása után a Kárpát-medence ideiglenesen különböző népek uralma alá került. A pánszláv történészek hercegekké léptették elő a hűbérurakat, akiknek e zavaros időkben sikerült tisztséghez jutniuk. A Samo nevű hűbérúr országát, amely 21 évig létezett, „szláv birodalom”-nak mondják; a Szvatopluk, Zwentibold uralma alatt álló területet pedig, amely mindössze talán 25 évig létezett, „császárság”-nak titulálják. Nincs korabeli feljegyzés arról, hogy a múltban lett volna egy szláv császárság. Kizárólagosan a pánszláv történészek beszélnek „szláv birodalom”-ról. Nincs semmilyen irodalom, amely akár jó, vagy rossz ismertetést közölne róluk, mint pl. a hunokról. Colin McEvedy írja: „Politikailag a szlávok nagyon elmaradottak. Számtalan vezérük volt, de mindből hiányzott az egyesülés érzete, és ezért könnyen más népek uralma alá kerültek.”¹ W. G. East így ír róluk: „A szláv gazdaság kezdetleges volt. Földművelés, kereskedelem nagyon kis részt töltött be gazdaságukban.”² Hugh Seton-Watson ismerete szerint: „A szlávok természetüknél fogva alattomosak, az erdők és mocsarak mélyében éltek, elkerülve minden várat; nyílt hadakozás helyett a rablást, zaklatást alkalmazták.”³ Fehér M. Jenő megjegyzi, hogy: „A szlávok szerepe a népvándorlásokor nagyon jelentéktelen volt. Kulturális színvonaluk nagyon alacsony, szociális szervezetük kezdetleges, államalkotáshoz érzékük nem volt.”⁴ A horvátok török elől menekültek, és amikor megérkeztek, Magyarország már 700 éves múltra tekintett vissza. Kniezsa kutatásai szerint a szlávok legnagyobb politikai szervezkedése a törzsi rendszer kialakítása volt. Erdőkben, füves pusztákban éltek, ami megakadályozta magasabbrendű politikai szervezés kialakulását.⁵

Ferenczi szerint a szlávok az avarok idejében lettek számottevő nép, és hálások lehetnek az avaroknak, hogy megtanulhatták tőlük az államszervezést.⁶ Rágalom és félrevezető propaganda, miszerint elnyomtuk, és kiirtottuk volna őket. Nagy Sándor megerősíti e nézetet, és kijelenti, hogy nem éltek nagy csoportokban a IX. századi Kárpát-medencében. Számuk ez időben jelentéktelen volt az ősi nép számával összevetve, kik nem voltak szlávok.⁷ Fordított itt a helyzet, a tatár-, török-, Habsburg-ellenes hosszú harcok következtében a magyar lakosság fogyatkozott meg, így aztán a szlávok a megritkult létszámú lakosságot beolvasztották.

Talán a vend volt az egyedüli szláv nép, amely nagyobb szervezett csoportban élt Nyugat-Magyarországon. Az őrségi Vas és Zala megyéből ők szorítottak ki bennünket. Ugyanakkor jó magyarokká váltak, mert a trianoni időben elleneztek az elcsatolást.

A pánszlávisták azt hirdetik, hogy Morvaország politikai határa Pannóniában a Rábánál volt, Macartney azonban megkérdőjelezi ezt a kijelentést: „Nincs bizonyíték arra, hogy Pannónia valaha is Morvaországhoz

¹ Dabas Rezső: I.m. 102. McEvedy C. The Penguin Atlas of Medieval History, 22.

² U.o. 102. East W. G. : History and Geography of Europe, 81.

³ U.o. 102. Seton-Watson Hugh: Eastern Europe between the Wars, 12.

⁴ U.o. 102. Fehér M. Jenő: Korai avar kagánok, 187.

⁵ U.o. 103. László Gyula, Kettős Honfoglalás, 103. old, idézte Kniezsát.

⁶ U.o. 103. Ferenczi I. A magyar föld népeinek története a honfoglalásig, 119-120.

⁷ U.o. 103. Nagy Sándor: A magyar nép kialakulásának története, 96.

tartozott.⁸ Edward Gibbon ugyanezen a véleményen volt: „Ezen a terjedelmes gazdag földön csak szétszórtan éltek morvák.”⁹ E vélemény szerint Árpád idejében nem a tótok, hanem a morvák éltek itt, laza szervezetlenségben. A morva birodalom létezését mind ez ideig nem tudták bizonyítani. Még most sem ismert, hogy egyáltalán volt-e fővárosuk, s ha igen, mi volt annak a neve, és hol található a maradványai? Valószínűleg védekezésül teszik fel az ellenkérdést a szlávok: hol van Atilla székhelye? A hunok az állítólagos „morva fejedelemség” előtt négyszáz évvel korábban éltek itt. A legújabb kori kutatások során megtalálták Atilla palotáját valamint az Árpád-kori Buda romjait a Pilisben. (Bővebben Noszlopi Német Péter Az Árpád-kori Buda Nyomai a Pilisben, Püski kiadó, Budapest, 1998) A morva birodalom nem volt egyéb, mint egy törzsi egyesülés. A szláv hamisítás oly vakmerő, hogy azt merik állítani, hogy a földművelést tőlük tanultuk, akkor, amikor közismert, hogy „they lived miserably from hand to mouth”.¹⁰ (Nyomorultul éltek egyik napról a másikra.)

Amikor őseink megérkeztek a Kárpát-medencébe, nagyon kevés szláv népet találhattak ott. Ez időben Nyitra térségében volt egy „morva állam”, amely hatvan évig állt fenn. I. Mojmir, (K.u. 830-846) elűzte Pribinát, aki a frankokhoz menekült, és egy vár parancsnoka (comes) lett, 847-től 862-ig.

A cseh történészek szerint 896-ban Szvatopluk nevezetű fejedelem vezetése alatt létezett egy Morvaország. Azt próbálják elhíttetni, hogy Árpád ravaszsággal, egy fehér lóért, arannyal díszített nyeregért, arany zabláért cserébe vette meg e területet. Hogyan lehetséges ez, amikor Szvatopluk 894-ben meghalt? Biztosan tudjuk, hogy mikor Árpád és népe birtokba vette a Kárpát-medencét, ott nem talált semminemű morva birodalmat. Az eredeti okmányok mind Zwentibold-nak írják Szvatopluk nevét. E név eredetileg német lehetett.

860-ban Zwentibold-nak és Rastez-nek sikerült szövetséget létesíteni a sóbánya rabszolgáival és betörésekkel zavarták Felső-Pannóniát. II. Ludwig, fiát Ludwigit küldte rendcsinálásra, ő maga pedig Zwentiboldot harcban elfogta. Zwentibold a tárgyalás során elárulta nagybátyját. II. Ludwig tárgyalást hívott össze, ahol megjelentek a frankok, bajorok, szászok és szlávok képviselői, kik minden tisztségétől megfosztották és egységesen a megvakíttatást határozták el számára büntetésül. Ez 870-ben történt, ekkor Zwentibold eltűnt a történelem színpadáról, 894-ben meghalt. Hogyan alkudozhatott egy minden tisztségétől megfosztott, megvakított egykori „herceg” Árpáddal 896-ban? Egyes szláv kútfők beszélnek ugyan II. Szvatoplukról, de ha apját megfosztották minden tisztségétől, a fia, ha ilyen létezett is, nem örökölhette a tisztséget.

A csehek elszakadtak a morvától, és frank alattvalók lettek. Még egy alkalommal megpróbálta visszaállítani önállóságát Morvaország, de a Pozsony-vidéki, egykori Bánhida közelében vívott csatában, 907-ben alulmaradtak velünk szemben, s azóta nem hallottunk felőlük. „Nestor, (956-1116) kijevei szerzetes krónikájában a morva birodalom lakóit szlávoknak nevezi. Cosmas, (1039-1125) cseh író történelmi munkájában a szláv nemzetek között a szlovákokat meg sem említi. A XV. századbeli *Pozsonyi Jegyzék* is csak szlávokról tud, szlovákokról nem tesz említést, ugyanakkor gyakoriak az olyan elnevezések, mint: tót, vend, Hungari-Slavoni, Slaven, Wenden stb. A *szlovák* névszót a mai szlovákság elnevezésére Bernolák Antal (1762-1813) rögzítette le.”¹¹ A tót nép a magyar honviszaszerzés után alakult ki, az összeházasodó szláv, avar, német, hun, kun, besenyő és magyar nép összeolvadásából a Felvidéken. Árpád-házi királyaink határőrségre, a gyepekre telepítették e népeket. Várakat építettek e gyepekre, melyek romjai néhol még most is láthatók. A XII. században nagyszámú német, bajor, flamand, szász és sváb települt északra Nyitra, Turóc, Trencsén, Liptó, Szepesség területeire. A XVI. században oláh pásztorok vándoroltak a Kárpát-medencei legelőkre. Az első nagy népkeveredés a tatárjárás után történt. Az idemenekült népek, a XVI. században kezdtek államalakításra gondolni. A tótok ez irányú eltökéltsége csak a XVIII. században nyilvánult meg. Elsőnek a tót papok és tanítók kezdték hirdetni az eszmét, később az ügyvédek vették kezükbe e mozgalom népszerűsítését. Vita volt a tót nyelv körül, amely létrehozta a tót (szlovák) nemzetet, de ekkor még nem létezett egy önálló tót (szlovák) nyelv.

Három, egymástól lényegesen eltérő „tudományos” szláv elmélet alakult ki a szlovákokra nézve:

„Az általánosan elfogadott szláv elmélet szerint a szlovákok dél felé szivárgása még a többi szláv törzs szétválása előtt megkezdődött. A szlovákok azonban nem állapodtak meg véglegesen első letelepedésük helyén (Dévény, Modor, Nyitra térségében), hanem dél felé mozdulva elfoglalták Morvaország déli részét, délen az Enns és a Lajta folyók környékét is.

⁸ U.o. 105. Macartney, C.A.: The Magyars in the Ninth Century, 149.

⁹ U.o. 105. Gibbon Edward: The Decline and Fall of the Roman Empire, Vol. V. 570.

¹⁰ U.o. 106. Davis, R. H. C: History of Medieval Europe, 400.

¹¹ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 9-10.

A csehek saját politikai céljaiknak megfelelően tagadják, hogy a szlovákok önálló nemzetet alkotnának. Állításuk szerint a szlovákok a csehekkel együtt faji, nyelvi és társadalmi egységben lépték át a szláv őshaza küszöbét, velük együtt keltek át a Visztulán és az Oderán. E szerint az elmélet szerint a szlovák nyelvjárás – amely szerintük a cseh nyelvnek „tájnyelve” – a közép-európai hazában szakadt ki a cseh népi közösségből, s csak századok folyamán különült el úgy-ahogy a cseh törzstől. **Leegyszerűsített elméletük, hogy a mai szlovákok vagy elszlovákosodott csehek, vagy elszlovákosodott magyarok!** A szlovákok leválását a cseh törzsről a magyarok Duna-menti megjelenése okozta volna, s Palacky Frantisek-től kezdődően a modern cseh tudomány ezt a legvégzetesebb eseménynek tekinti, amely nemcsak a déli és északi szlávok egységesítését tette örökre lehetetlenné, de megakadályozta a közép-európai nagy szláv birodalom kiépítését is.

A szlovákság csak részben fogadta el az elméletet. Romantikus elképzelésük szerint a szlovákság már az őshazában elkülönült a többi szláv csoporttól, s Kr. u. az első század első felében önálló törzsként érkezett a Közép-Duna tájára, a Mátra és a Táttra közötti területre. A történelem színpadára csak a IX. században lépett.” (Kostya, 12)

A szlovák határ a Duna, Alsó-Ausztria, Dévény, Komárom, Esztergom. Ez a határ elér a Mátra lábáig, a Bükk-hegységig, egész Miskolcig és a Tiszától keletre a Bodrogig, egészen a lengyel határig. **Mivel a szlovákok csak a IX. századtól ismertek, Kostya Sándor kérde, hol bujkáltak nyolc évszázadon át?** Safarik és Stur, szláv történészek szerint a szlovákok a Nagy Morva Birodalom örökösének tekintik magukat. „A szlovákok uralták a Duna mindkét oldalát onnan, ahol a Duna elhagyja Ausztriát, egész a Fekete Tengerig, a Táttra Hegységtől Szaloniki-ig.” (Kostya, 12 old) Ezzel itt az a baj, hogy sem Bíborban Született Konstantin, sem más krónikák nem említik őket soha. Ennek ellenére ezt a propaganda elméletet hirdették nemcsak otthon, hanem a nyugatra szakadt szlovák emigránsok között is.

A múltban a történészek és politikusok, akik az osztrákok és az uralkodó osztály javára hamisító „hűségükért” továbbra is pozícióban maradhattak Magyarországon, jutalomban részesültek. Ez a törvényhozásban is uralkodó szokás maradt. „A nemzet fogalma alatt az államhatalom gyakorlását, míg a nemzetiség fogalma alatt olyan, ugyanazon nyelvet beszélő, szervezett és fajinemzeti öntudatára ébredt népcsoportot értünk, amely magát mind politikai, mind jogi-közigazgatási tekintetben az államfenntartó néptől külön személyiségnek tartja.” (Kostya, 16) Szokás volt az államot a nemzettel, és az állampolgárságot a nemzetiségi hovatartozással azonosítani. A kormány elismerte a különböző nemzetiségeket, akik az államban éltek, de nem ismerte el nemzeti függetlenségüket. Ez türelmetlenséget idézett elő. Ezt a magyarellenes érzületet különösképpen észleltük Trianon óta. A második világháború után a szovjet rendszer is magáévá tette e magyarellenességet. Ugyanezt észleltük Rumániában, a nemrég megszűnt Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Horvátországban és az újabban alakult Szlovákiában.

Egy állam csak akkor tud fennmaradni, ha állampolgárai nemzettudattal rendelkeznek. Ha ez hiányzik, az rendszerint annak következménye, hogy a fiatalokat meghamisított történelemre tanítják. Magyarországon a hazug propaganda, a méltatlan történelmi helyzet közönyössé tették a magyar népet nemzete iránt. Ugyanakkor az utód-államok átvették, elorozták a dicsőséges magyar múltat, a népművészetet, úgy mutatva azt be, mint sajátjukat. Saját kedvezőtlen jellegzetességeiket ugyanakkor átruházták mireánk. Már majdnem kétszáz éve, hogy a pánszláv elmélet támogatói szünet nélkül támadják az ezeréves Kárpát-medencei magyar jelenlétet. Ez a tisztességtelen, nemzetközi magyarellenes támadás nagyon sértő és káros, de sokkal károsabb, ha ez a gyalázkodás magyar író tollából ered. Az Út a Trianoni Békeparancshoz című tanulmány előszavában olvasható, hogy a legnagyobb fájdalom sohasem a területvesztés volt, hanem a nemzet erkölcsi megrontása, nemzeti önbizalmunk elvesztése. Magyar történészek sok esetben munkájukban nem emelik ki a magyar nép érdemeit, hanem gyakran még kisebbítik is. A múltban a magyar kormányok évszázadokon át támogatták ezt a Habsburg-párti politikát. Hamis történelmi képet festettek múltunkról, melyet idővel az utána következők hivatalos magyar történelemként tanítottak országszerte. Azok a történészek, akiknek meggyőződése más volt, nem jutottak katedrához, vagy nem kaphattak kiadót tanulmányaik megjelentetésére. Az úgynevezett „magyar” kormányok támogatták, és támogatják azokat a „szakértőket”, akik abban versenyeznek, melyikük tudja jobban lealacsonyítani a magyar múltat. Azok, akik nem adják el a lelkiüket, külföldre menekülnek, és ott jelentetik meg kutatásaikat. Felvidék igaz történetét még ez ideig egyetlen hivatalos történész sem írta meg, annak dacára, hogy számtalan cseh, tót és német munka látott napvilágot. Benes jóvoltából franciául is. E munkák mindazt hangoztatják, hogy a Felvidék tót terület volt. Az ok, hogy a magyarok nem írhattak e témáról az, hogy az önkényuralom alatt, a Kiegyezés idejében (1867) és a második világháború utáni úgynevezett Szocialista Népi

Demokrácia idején Magyarországon Trianonnak még az említése sem volt engedélyezett. A magyar történészek nagy része német-osztrák politikai szellemben nevelkedett, és közülük több idegen származású volt.

A mi ismeretünk szerint, ami ellentétben áll a cseh és tót elmélettel, a tótok a Felvidéken alakultak ki a magyar honviszaszerzés után. A magyarság többsége ugyan meg sem kérdőjelezi, hogy az iskolában tanultak megfelelnek-e a valóságnak, de a legújabb régészeti kutatások rávilágítottak népünk ősiségére. Itt ismertetjük Árpád Kárpát-medencei honviszaszerzésének történetét. A finnugor tanítás hívei elterjesztették azt a hiedelmet, hogy a besenyők elől menekülve hagytuk el ősi településeinket és jöttünk a Kárpát-medencébe. Ez a nevetséges elmélet bizonyítottan hazug. Tudjuk, hogy Árpád és népe nem véletlenül botlott a Kárpát-medencébe, hanem egy jól előkészített hadjárat során jutott el ide. A hazatérés előkészületeit Álmos, Árpád apja készítette elő.

A hét törzsfő (a saját törzse képviselőjében maga is fejedelem) egyesítésben látta a Kárpát-medencének egyetlen visszaszerzési lehetőségét. Ezért a turáni szokásnak megfelelően és katonai nemzethez illően vérszerződést kötöttek, Álmost és annak leszármazottait örök időkre választva uralkodó fejedelemül. Anonymus e vérszerződést leírva, Álmost „ducem et preceptoram” nevezi. Álmos vallási és politikai vezető, vagyis pap-király volt, és így Árpád is az. E vérszerződéssel már ekkor, mint egységes nemzet jelentek meg Európa mezein, sok száz évvel megelőzve a legtöbb európai nemzeteket. Álmos, a pap-király elrendelte a mindennemű szerszámok, fegyverek, szükségleti tárgyak nagybani előállítását, élelem tárolását. Csak az ilyen előrelátó felkészülés ígérhetett sikert a visszavándorlásra. Ennek hiánya katasztrófa lett volna. 400 000 ember, megszámlálhatatlan mennyiségű állat nagy előkészületet követel meg. E vándorlás előkészítését Dunlop, Marquart és Macartney írják meg. (Botos, Hazatérés, 118)

A régészet és embertankutatás bebizonyította, hogy az avar nép nem halt ki a Kárpát-medencében, túléltek Pepin és Nagy Károly hódításait, és a magyar visszatéréskor még itt éltek. A leggazdagabb avar ásatási anyagot Szabolcs megyében és a Felvidéken találták meg. Kimondottan avar népművészeti tárgyakat és kerámiákat ástak ki itten. A Felvidéken a földrajzi és települési nevek kivétel nélkül mind magyarok. Nagyon meggyőző adatunk van a Felvidék Árpád-kori magyar szuverén terület bizonyítására. 1958-ban, Zemplén megyében – most Szlovákiához tartozik – a régészek rábukkantak egy Árpád-kori magyar herceg sírjára. A sírban a fej a csontváztól különváltan feküdt, a váll jobb oldalára helyezve. A csontváz méretei egyeznek Álmos testi méreteivel. Álmos arany fegyverzetének vélt tökéletes ezüst másolatát tették a sírba. A hiedelem szerint „Álmos fegyverzete” csodaerővel bírt, és ezt kellett örökölnie Árpádnak, mint az új papkirálynak. Abban az időben a magyarságnak csak egy hercege volt: Álmos. Árpád és később I. István örökölte ezt az eredeti „Álmos szablyát”, amely jelenleg a Prágai Múzeumban látható. A sírban talált kard díszítése teljesen megegyezik I. István kardjának díszítésével. A tarsolylemez díszítése, az áldozó serleg, a lovak szerszámjai és más egyéb sírtárgyak aranyból és ezüsből készültek; a varkocsdíszek, a tegezben a hét nyílvevő, a bőrruhák ezüst díszítése, mind pontos másai a kor magyar ruházatkodási szokásainak. A leletek mind azt látszanak bizonyítani, hogy egy nagyon előkelő, magas rangú magyar vezető személy temetkezési helyére bukkantak. A kard tökéletes mása I. István kardjának, amely azt bizonyítja, hogy az határozottan Álmos sírja volt.

Lehetséges, hogy Álmos kazár bosszúnak lett az áldozata. Az is valószínű, hogy tisztában volt azzal, hogy a kazárok üldözni fogják őket, mivel elhagyták a Kazár Szövetséget. Felkészült a lehetőségre, hogy merénylet áldozata lesz, ezért még idejében átadta a vezető szerepet fiának, Árpádnak.

Szomotor szomszédságában, amely jelenleg Szlovákiához tartozik, őseink sírba helyezték Álmost, nagy részvétellel és a neki járó tisztelettel. Azt tudjuk, hogy „Szomorútor” mit jelent. A változás csak annyi, hogy a szomorú tor kifejezés a mai használatban halotti-torrá változott. Értelme ugyanaz. „Szomorútor” a szláv kiejtésben „Szomotor”-ra változott. E használatban a legkorábbi magyar feljegyzés 1803-ból származik, Szirmai jegyzeteiben: „Szomotor olim zomoru-tor pagus Hungaricus.”¹² Ez írott bizonyíték, hogy e terület hazánkhoz tartozott, mert őseink semmi körülmények között sem temetkeztek volna idegen földbe. E területet idővel a szlávok népesítették be, és 1920-ban a Trianoni Békeparancs alkalmával Csehszlovákiának ajándékozták. Ha eltekintünk a szláv befolyástól a magyar szavakra és települési helynevekre, akkor ezer évre visszamenőleg találunk magyar neveket, és észlelhetjük a magyar nyelvfejlődést is, hogyan változott a „z” betű „sz”-re, zomoru-tor: szomorútor lett, amely a szlovák tót nyelven már Szomotor-rá változott. Őseink itt Zomoru-toron temették el pap-királyukat, aki oly sokat tett nemzetünkért.

¹² Botos, László: *The Homeland Reclaimed*, Rochester, NY. Patko, 1995. 119. Zakar András: *Fordulópontok történelmünkől*, 1987. 67.

A cseh, szlovák, szerb és az Osztrák-Magyar Monarchia vezetői mind hűséges alattvalói voltak a Habsburgoknak. A nemzetiségek kezdetben nem akartak elszakadni a monarchiától, csak autonómiát követeltek osztrák fennhatóság alatt. E vágyukban két mozgalommá váltak. Az egyik volt a pánszlávizmus, orosz támogatással, a másik az osztrák-szláv mozgalom. Az 1867-es osztrák-magyar kiegyezés után az osztrák-szláv mozgalom célja volt létrehozni az osztrák-cseh kiegyezést, de ez nem valósulhatott meg az osztrákellenesség miatt. Ekkor született meg Benes Edvárd agyában a Csehszlovák állam eszméje. Az 1917-es cári Oroszország bukása egybeolvasztotta a két mozgalmat. Céljuk, Magyarország felosztásával egyesíteni az északi és déli sláv népeket, Magyarország felosztásával.

Nyugati politikusok körében az első világháború idején – és még most is – ismeretlen volt az a tudat, hogy a kisebbségi elégtelenséget a pánszláv mozgalom indította el. A XIX. század elején a tót, rác, Kárpát-medencei népek, a csehekkel egyetemben, a cári Oroszországot tartották érdemesnek arra, hogy egyesítse a sláv népeket. E célt elősegítette a török-orosz háború (1877-1878) és az orosz külpolitika. Ugy nézett ki, hogy a török alól felszabadult sláv népek, orosz segítséggel, valóban megkapják függetlenségüket. A Nyugat vezetői nem vették számításba azt, ami pedig köztudott dolog volt: Oroszország régi vágya volt kijutni a Földközi-tengerre. Az Oroszországot majmoló kormányok figyelmen kívül hagyták, hogy Oroszország nem egy demokrata állam volt, hanem kegyetlen zsarnokuralom, amely a legkisebb ellenvetést szibériai száműzetéssel sújtotta. A kisebb sláv népek felé e zsarnoki önkényt jól álcázták baráti politikájukkal, amely felgyújtotta a cseh, tót, rác nép orosz iránti lelkesedését. (Kostya, 15)

A slávok kihasználták az alkalmat, amely a Metternich-önként következtében adódott. Még jobban kifejlesztették magyarellenes szlavofil politikájukat, amit az osztrákok is támogattak. Divat lett a magyar kultúra és nyelv tagadása. A pánszláv irodalom egyik központja Lipcse volt. Rudnay Sándor, Esztergom hercegprímása 1830-ban, egyik szentbeszédében kijelentette: „Én sláv vagyok.” Ez tovább gerjesztette a pánszláv érzelmeket. Meg kell jegyeznünk, hogy a mozgalom, amely követelte a nemzetiségi nyelv használatát, nem volt egyéb, mint a pánszlávizmus álcázása.

Az 1790-es és 1791-es nemzetgyűlésen követeltük a magyar nyelv hivatalos nyelvként történő elismerését, a latin és a német nyelv helyett. Még ugyanebben az évben a horvát és a szlavón nemesség egy kérvényt nyújtott be *Declaratio* cím alatt, elutasítva a magyar nyelv használatát, követelve a latin hivatalos nyelvként való használatát. A horvát és a szlavón nemesség már 1681-ben kifogásolta a szerb (rác) kedvezményeket, amit ők nem élvezhettek. 110 évvel később ugyancsak elleneztek a magyar nyelv hivatalos elfogadását Magyarországon. Követelésükben kihangsúlyozták, hogy a birodalom hivatalos nyelve a latin volt, és hogy a magyar nemesség vétett az alkotmány ellen, amikor követelte a magyar nyelv alkalmazását. A *Declaratio* már ekkor támogatta a Nagy Szláv Birodalom létrehozását. Ellenzésük oka a félelem volt, hogy idővel a nyelvük megszűnik a tartományokban. Ez is arra mutat, hogy nyelvük használata ebben az időben adva volt. (Kostya, 18)

A *Declaratio* benyújtását követően félévszázaddal később a tótok nemzetiségi emlékiratával találkozunk. A tótok a pozsonyi országgyűlés megkerülésével küldöttségileg adták át az emlékiratot közvetlenül Metternich kancellárnak. Az emlékirat legfontosabb tétele az volt, hogy létesítsenek Magyarországon szlovák egyetemi tanszéket. A kérés nem lelt meghallgatásra József nádor közbelépése miatt. Ha viszont kedvezőbb lett volna a „kérés” elintézése, akkor feltehetően másként alakult a szlovák nemzetiségi kérdés. (Kostya 21)

1844-ben, a magyar kormány bejelentette a magyar nyelv hivatalos elismerését. A horvát képviselők latinul szólaltak fel, így mutatva ki ellenzésüket. A hivatalos magyar nyelv elfogadásának évtizede alatt a kifogásoknak és ellenzéseknek gyűjteményét egységes csomagban adták ki. E megnyilatkozások hangja nem volt békülékeny, egyeztető, hanem egyenesen ellenséges és magyarellenes gyűlöletet sugárzott. A legtöbb ellenző irat németül, Lipcsében lett kiadva, akkor, amikor a központja e megnyilvánulásnak Prága és Zágráb volt. Az íráskor stílusa Halle, Jéna és Göttingen-re vall. Ez azt igazolja, hogy a németek ekkor tudatosan, vagy tudatlanul támogatták a pánszláv törekvéseket, vagyis a magyarellenségük vakka tette őket, amely később megbosszulta magát, mert eljött az idő, amikor a veszéllyel, – amit részben ők idéztek elő – szembe kellett nézniük. Miért tették ezt? Minden bizonnyal, hogy véglegesen elgyengítsenek bennünket, hogy évszázados törekvéseiket hazánk meghódítását elérhessék. (Kostya, 20)

1848-ban a tót politikusok, Stur, Hodzsa és Hurban kilenc pontban egy diplomáciai jegyzéket nyújtott be az osztrák kormányhoz, amely kérés helyett egy túl erős követelés volt. Ennek ellenére egy kevés jóindulattal meg lehetett volna adni minden követelést, már csak azért is, mert a két utolsó pont megtalálható az 1848-as tizenkét pontban is. A kilenc követelés között volt olyan, melyet eredeti formájában lehetetlen volt megadni,

ezért lett volna szükség a tárgyalásokon alapuló egyezség elérésére. Ilyen követelés volt pl. az etnikai határ meghatározása, a tót nyelv használata a nemzetgyűlésen és a nemzeti honvédelemben. Ezt ekkor, és így lehetetlen volt megadni, a Hurban vezette lázadás miatt, amelyet az osztrákok támogattak, és mi magyarok levertünk, független tót csapatok segédletével. Az 1848-as magyar szabadságharc vezetői nem tudtak megegyezni a tót lázadók vezetőivel.

Az osztrák kormány néhány engedelményt adott az osztrák-szláv mozgalom támogatóinak. Az osztrák-szláv propagandisták, Kollár és Kusmány Bécsben tanári állást kaptak. Osztrák támogatással megjelenhették a *Slovenské Noviny* napilapot. Kollár halála után, 1852-ben kihalt az osztrák-szláv mozgalom politikai köre, s ekkor alakult ki a cseh irányzat. 1850-ben beköszöntött a bécsi Bach korszak. A Történelmi Magyarországot öt részre osztották: Kronland Ungarn, Vojvodina, Erdély a Partiummal, Horvátország-Szlavónia, és a határterületek. **A tiszta magyar részeket megint csak öt részre osztották: Pest, Pozsony (Bratislava) Sopron, Kassa (Kosice, Szlovákia) és Nagyvárad (Oradea, Rumánia). E részeket tiszta magyar területnek tartották a magyarellenes osztrákok, akkor viszont mi jogon adták Pozsonyt Csehszlovákiának?** (Kostya, 22-23)

Az orosz beavatkozás után a magyar szabadságharcosok letették a fegyvert, és az osztrák zsarnokság lehetetlenné tette a kisebbségi kérdés elintézését. Ferenc József császárnak túl nagy akadályt jelentett e kérdés megoldása, azért, mert ez időben fenn akarta tartani a német befolyást Olaszországban is. Bach Sándor ügyintézése és színpompás megnyilvánulása pénzügyileg kimerítette a császárságot. Magyarországot elárasztották az osztrák központi irányzat elkötelezettjei és a cseh federalisták. A csehek mind orosz pánszlávisták voltak, de ugyanakkor a Bach kormányzat leghűségesebb kiszolgálói is. „Bach huszároknak” neveztek őket. Elméletben, az októberi alkotmányban, a császárnak fel kellett adnia az önkényt, és egy hűbéri nemzeti gyűlésen a császárságon belül visszahelyezni a különálló államiságot a történelmi jogokkal, de ugyanekkor kinevezett egy tanácsosi csoportot, amely a császárságot képviselte, és ennek kezébe tett minden hatalmat. Az ő kezükben volt a közösségi ügyek intézése. Ez volt a nagyon mozgalmas magyar ellenállás korának a kezdete. Mind ez ideig a nemzetiségek, a *status quo* fenntartásáért harcoltak. Egy évtizedig tartó helyben topogás után a kisebbségek cseh és orosz biztatásra nagyon aktívak lettek. Ez időszak elfeledtette a tótokkal az évszázados jó viszonyt, amely a magyarok és közöttük fennállt. 1867-ben, az osztrák-magyar kiegyezéskor, a magyar politikusok a pánszláv törekvéseket veszélytelen mozgalomnak tekintették. A kisebbségi vezetők nagy fontosságot láttak benne. A tótok sokkal többet követeltek Túrócszentmártonon, mint a rácok Karlócán. Nemcsak területi autonómiát követeltek, hanem teljes törvény előtti egyenlőséget és a tót nyelv hivatalos és egyedüli használatát.

E pánszláv nemzeti követelés tényező lett a népi vélemény formálásában. A magyar nemesség nem látott veszélyt. A felső tízezer nem szolgálta nemzetünk érdekeit, mert az osztrák központosság hívei voltak. Mialatt kormányunk érdektelenséggel nézte a fejleményeket, az oroszok pánszláv kongresszust rendeztek Moszkvában és Szentpéterváron 1867 májusában. A 300 cseh, rác és horvát képviselő, – tanítók, tanárok, papok, püspökök és politikusok – számára pozíciójuknál fogva eleve adva volt a lehetőség a népközvélemény alakítására. Ez a pánszláv értekezlet készítette elő az utat az első világháborúhoz.

1867 után Magyarország a kettős-monarchia politikája, az osztrák centralista és a német politikai uralom kényszerhatása alatt feladta az 1848-as szellemű szociális-demokratikus békés átértékelés gondolatát. A Kiegyezés ideje alatt a tót vezetés, a szlovák kulturális egyesület, a Matica Slovenska, kidolgozta a tót nyelvtant, olvasókönyvet szerkesztett a felekezeti iskolák részére. Kiadta Holly és Sládkovics verseit. Ekkor úgy nézett ki, hogy a tót és magyar értelmiség közel juthat egymáshoz, azonban a XIX. századi passzivitás egy nagyon erőteljes nemzeti megmozdulássá alakult át. Az 1905-ös magyar választásokon, Tisza István alatt, a szlovák nemzeti párt súlyos vereséget szenvedett, egy évvel később viszont már hét széket szereztek a parlamentben. Az új képviselők a nemzeti klubban egyesítették a rácokat és oláhokat, és szolidaritást vállaltak a pánszláv célokkal. A Szlovák Nemzeti Párt alkalmazta először a „Slovenská Nádorná Ludova Strana” címet. A katolikus főpapság támadta Hlinka Andrej atyát, és Szepes megye püspökét felfüggesztették tiszttségéből. Hlinka, Rózsahegy pásztora 1906. november 20-án nagy, magyarellenes előadást tartott, ezért lázítás vádjával elfogták, és egyévi börtönbüntetésre ítélték. A letartóztatás azonban országszerte nagy felháborodást váltott ki, ezért Hlinkát rövidesen szabadon engedték.

A szlovák politikusok között két tábor alakult ki. Hodzsa csoportja Prágától várta a nemzetiségi kérdés megoldását. A másik csoport ugyanezt Bécsből óhajtotta. Hodzsa Milán egy nemzeti nyelv mozgalmat szervezett. A csehek és a tótok egy csoportja támogatta Ferenc Ferdinánd elképzelését, a hármas federációt. Magyar

részről Ugron Gábor és Láng Lajos dolgozott ki egy ún. osztrák-magyar-cseh monarchia tervet. 1907. július 13-án egy újabb pánszláv értekezlet gyűlt össze.

Hlinka Andrej atya, aki magyar állampolgár volt, előadaskörútra ment Felvidékre. Költségeit az egyház fedezte. 1907 novemberében, Cernova-ba való megérkezése után, az összegyűlt tömeg támadólag lépett fel a magyar karhatalom erői ellen, akik használták fegyverüket, és ennek következtében kilencen meghaltak. A későbbi vizsgálat minden vitán felül kimutatta, hogy a tömeg lázongó magatartása váltotta ki a fejleményeket. A népet a cseh propagandista követelés tüzelte. Ez az esemény még inkább kiélezte a tótok és magyarok között fennálló feszültséget. Hlinkát Szegeden újra bebörtönözték. Levelét, melyet Hodzsának írt letartóztatása előtt, 1907. november 30-án a szlovák-amerikai újság megjelentette. Ezzel a pánszláv magyarellenes propaganda átjutott az óceán másik oldalára. A müncheni folyóirat *März*, élesen támadta nemzeti politikánkat. 1908 augusztusában újabb pánszláv értekezletet tartottak, most Prágában. Kramar Karel egyetemi tanár az 'újszláv' mozgalom alaptételeit összefoglaló rölapokat terjesztett. Ezen a kongresszuson 80 tót, 35 rác-horvát és 160 lengyel tanító gyűlt össze Benes Edvárdal az élen, aki itt mutatta be „Le Problème Autrichien et la question Tchèque” című tanulmányát. Javasolta Ausztriának, hogy térjen át a szövetségi államrendre, egyes kisebbségeknek autonómiát biztosítva. Seton-Watson is a porondra lépett: The Racial Problems in Hungary című könyvével, ami azután fő forrásmunkája lett a magyarellenes propagandának. A könyv adatait szlovák politikusok, mint pl. Hurban, Vajansky és Srobar szolgáltatták.

A magyar képviselőházban Hodzsa Milan interpellál a Cernova-esemény ügyében. Andrássy Gyula visszautasítja Hodzsa vádjait, a felelősséget az uszítókra, a támadókra hárítja. A túrócszentmártoni csoport 1912-ben ismét kéri a Matica Slovenska engedélyezését, amire választ sem kaptak. Ekkor Srobar és Hlinka áll a mozgalom élére. A tüntetések az első világháború kitöréséig folyamatosan ismétlődtek. A realista Masaryk és a szocialista Srobar ezalatt közelebb kerültek egymáshoz. 1914. május 14-én, a Nagy-Szláv Kongresszuson a cseh maffia elhatározta a Monarchia szétrobbantását. (Kostya, 29)

Forrás: Botos László: *Út a Trianoni Békeparancshoz*. Budapest. 2000. 11. fejezet